

Netbaseret materiale til Ungarn 1956, herunder om flygtningene til Danmark

(Temaaften fra DR2 kan dog ikke ses på nettet)

“1956 is our common history. Each family remembers the days of the revolution and the fight for independence. Stories need to be retold so that the memory of the revolution and the struggle for independence may stay alive in our minds.

Stories need to be told to our children and grandchildren about 1956, and we need to request stories from our parents and grandparents about 1956 so that we may relive and understand 1956. Our common history.” (Indledningen på den ungarske hjemmeside om 50-året

http://www.merlin.hu/19562006/default_eng.htm)

<http://www.19562006.hu/kalendarium/> ungarsk hjemmeside i anledning af 50-års jubilæet.

Og videre på

http://www.19562006.hu/kalendarium/index.php?mod=news&opt=show_news&id=0022

En af plakaterne fra 50-års jubilæet. Hvad er klippet ud af flaget???

En større udgave findes her: http://www.merlin.hu/19562006/images/p_egyperces.jpg

Ungarn 56

DR2 Tema 31. oktober 2006 kl. 20:30 på DR2

Tilrettelæggelse:

Christoffer Emil Bruun

Opstanden i Ungarn 1956

For 50 år siden nedkæmpede Sovjet et oprør i Ungarn. Et slag mod friheden, der satte sig som et grimt ar på verdens samvittighed.

Bag Fjendens linier

Niels Barfoed går i frihedskæmperen Ole Lippmanns fodspor under opstanden i Budapest. Her var Lippmann spærret inde bag fjendens linier i et desperat forsøg på at hjælpe det lidende Ungarn.

De Ungarske Flygtninge

I kølvandet på invasionen, blev ungarske flygtninge modtaget med stor glæde og velvilje.

Farvel til DKP

Opstanden i Ungarn splittede DKP. Enhver kommunist var tvunget til at vælge side.

Aksel Larsen

Formanden for DKP forlod DKP som konsekvens af invasionen i Ungarn. Siden fodrede han CIA om oplysninger om sit gamle parti.

Ungarn i dag

1956 er som spejl for den politiske situation i Ungarn.

Ungarns danske martyr

Povl Bang-Jensen er folkehelt i Ungarn. Kampen for den ungarske sag blev hans skæbne.

RADIO: (kan høres på dr.dk)

<http://www.dr.dk/P2/Temasoendag/Udsendelser/ungarn1956.htm>

Opstanden i Ungarn

Sendt 29. oktober 2006 kl. 20:00 på P2

Tilrettelæggelse:

Max Fage-Pedersen og Esben Tange

Tidligt om morgenen den 24. oktober 1956 trængte sovjetiske tanks ind i Budapest... Lyden af opstanden i Ungarn.

Sådan lød det i 1956

Danskerne hygger sig med 'Færgeskroen', men idyllen afbrydes, da det meddeles i radioen, at russerne er rykket ind i Ungarn...

I disse dage er det præcis 50 år siden, opstanden i Ungarn fandt sted. P2 Temasøndag markerer årsdagen med en kulturel og musikalsk rejse til Ungarn.

Mellem 20.000 og 30.000 ungarere blev slået ihjel, tusinder blev arresteret og sendt til Sibirien og 200.000 flygtede ud af landet, da den sovjetiske hær med 150.000 soldater og 6.000 kampvogne knuste ungarernes kamp for frie valg.

P2 Temasøndag bringer klip fra de dramatiske uger, hvor ungarerne greb til våben, fik en ny

regering og en overgang troede, at de kunne slippe for den sovjetiske kommunisme. Lige indtil "den blodige søndag", hvor sovjetmagten satte ind med fuld styrke.

Program for udsendelsen

- **Kl. 20.00:** Sjællands Symfoniorkester spiller musik af Berlioz, Carl Nielsen, Jenő Hubay og Zoltan Kodaly. Undervejs fortæller de medvirkende ungarske musikere Andras Adorjan, Anton Kontra og Thomas Vető om deres oplevelser under opstanden i 1956.
- **Kl. 21.00:** Historiske klip og reportager fra de historiske steder i Budapest, hvor opstanden fandt sted.
- **Kl. 21.15:** Gæst i studiet: Bo Lidegaard.
- **Kl. 21.30:** Interview og reportage med den ungarske pianist og dirigent Thomas Vasary, der var elev af Kodaly.
- **Kl. 21.45:** Det sanselige Ungarn. Besøg de termale bade, og hør om ungarsk mad og vin. Hør også en reportage fra det nye flotte kulturpalads som ligger ud til Donau-floden i Budapest.
- **Kl. 22.20:** Besøg på pladeselskabet BMC (Budapest Music Center), der har stor succes med at præsenterer ungarsk jazz, klassisk og folk i en moderne indpakning.
- **Kl. 22.30:** Hør uddrag af nye ungarske cd-udgivelser og mød førende kunstnere som violinisten Katalin Kokas og pianisten Gábor Csalog.

Opstanden i Ungarn 1956

(udsendelsen kan downloades til mp3'er, eller høres på computeren direkte fra hjemmesiden)

P2 skruer tiden tilbage

<http://www.dr.dk/Podcast/Radio/Guld%20fra%20arkivet/20061002212033.htm>

Om aftenen den 23. oktober 1956 bølgede demonstrationerne gennem gaderne i Budapest, kolossalstatuen af Josef Stalin blev væltet omkuld, voldsomme kampe ved Radiohuset kostede et par hundrede mennesker livet - og sovjetiske kampvogne var kørt ind i byen for at genoprette roen.

Om eftermiddagen havde byens studenter demonstreret til støtte for Polen, hvor et folkeligt pres netop havde tvunget en stalinistisk regering fra magten. Et par hundrede tusinde havde sluttet sig til demonstrationen. Og de havde krævet reformkommunisten Imre Nagy genindsat som regeringschef. Han blev tidligt om morgenen den 24. oktober sat i spidsen for Ungarns stalinistiske regering.

Den 25. oktober skød sovjetiske kampvogne og den forhadte Statssikkerhedstjeneste direkte ind i en fredelig forsamling på Parlamentspladsen. Massakren udløste blodige gadekampe, der nu også blev

rettet mod de sovjetiske kampvogne, som oprørerne i stort tal satte ud af spillet med benzinbomber. De sovjetiske myndigheder valgte efter nogle dage at trække kampvognene ud af Budapest.

Den 1. november erklærede Imre Nagy, at Ungarn havde opsagt Warszawa-pagten. Det var mere, end de sovjetiske myndigheder kunne gå med til. De begyndte at stramme det militære greb om Ungarn -- men forklarede det beroligende med, at de blot forberedte en militær rømning af landet.

Den 3. november aftalte Imre Nagys omdannede regering og de sovjetiske myndigheder, at de sovjetiske styrker skulle være ude af Ungarn den 15. januar 1957. Da en ungarsk militærdelegation kl. 22 ankom til det sovjetiske hovedkvarter for at underskrive aftalen, blev officererne taget til fange.

Seks timer senere - ved daggry søndag den 4. november - gik et par tusinde sovjetiske kampvogne til angreb på Budapest. Kampene varede adskillige dage og var usædvanligt hårde.

Imre Nagy nåede i sikkerhed i den jugoslaviske ambassade. Den 22. november forlod han ambassaden under løfte om frit lejde, men blev pågrebet af KGB og sendt i fangenskab i Rumænien.

Den første uge i opstanden udspillede sig hovedsageligt i Budapest. Under ét kom opstanden til at koste op mod 3.000 ungarere livet. Omkring 200.000 nåede at flygte, inden grænserne blev lukket.

Udsendelsen varer 1 time og består af følgende indslag:

- Reportage fra Ungarn
- Situationen i Ungarn
- Om Ungarns Oktoberrevolution
- Studenterdemonstrationer mod Sovjet
- Flammen der aldrig må slukkes
- H.C. Hansen om de ungarske flygtninge
- Reportage fra et ungarsk flygtningetog
- Underholdning for millioner
- Ti dage som rystede verden
- Dagligliv i Ungarn 1:2
- Dagligliv i Ungarn 2:2

1956 lever i nutiden (om mindeplade sat op november 2006)

1956-ERS OPPOSE CONTROVERSIAL PLAQUE

At a recent international conference in Budapest, on the 1956 Hungarian Revolution (between Oct 23 -Nov 4, 1956), a large group of dissidents and surviving freedom fighters of the failed revolution against Soviet oppression criticized the Hungarian Socialist Party (MSZP) for still maintaining a memorial plaque in honor of the dreaded communist secret police (AVH) who murdered hundreds of protestors and freedom fighters at Koztarsasag ter (Republic Square) on Oct 30, 1956. On the plaque the AVH policemen, treated like martyrs, are referred to as the heroes instead of the freedom fighters who fought the oppressing regime. The text reads: "In eternal memory of the fighters, loyal to the party and the people, who sacrificed their lives for the working class. On Oct 30, 1956 the counter-revolutionary forces 'the enemies of the Hungarian people' staged a mean attack against the Budapest party committee. The following died a heroic death defending the workers regime (listing 25 names) and dated Budapest; Oct 30, 1956." Nobody at the press department of the Socialist Party headquarters was willing to comment to Diplomacy and Trade why the plaque had not yet been removed, and taken to a museum.

Budapest Week 20 nov. 2006 <http://www.budapestweek.hu/>, hvor der også findes andet materiale.

Hvor foregik det?

Et interaktivt kort findes her hos CNN

<http://www2.cnn.com/SPECIALS/cold.war/episodes/07/> brug linket Budapest Hotspots under Interactive maps i højre side.

Artikel om ungarske flygtninge til Nordjylland: Integration af ungarske flygtninge

<http://www.historieonline.dk/special/artikler/ungflygt.htm> (bemærk henvisning til hele artiklen)

Fra frihedskamp til underholdningsshow. Ungarnshjælpens mange ansigter i Danmark 1956-57

<http://www.historie-nu.dk/ungarnshjalpen.pdf> (Artikel om Ungarnshjælpen)

Den danske ambassade i Budapest har en hjemmeside bl.a. om de ungarske flygtninge 1956.

Bemærk linkene til venstre på siden, bl.a. om baggrunden for opstanden og danskere, der talte ved mindehøjtideligheden i oktober 2006.

<http://www.ambudapest.um.dk/da/menu/InfoOmLand/1956-revolutionen/Danmarks+modtagelse+af+ungarske+flygtninge/>

Verden kom til Danmark

Hæfte til download om Dansk flygtningehjælp i anledning af deres 50-års jubilæum. blev oprettet som konsekvens af Ungarnsflygtningene.

http://www.flygtning.dk/Danmark_kom_til_verd.3310.0.html

Nedenstående er et uddrag om Sandor Perjesi.

”Perjesi var 16 år da han flygtede ud af Ungarn. Hans første stop blev en flygtningelejr i Østrig. Derfra gik det nogle uger efter videre mod Danmark. Den positive modtagelse gav Sandor Perjesi håb om, at han var kommet til et land, hvor han kunne bruge sin uddannelse, få et job og lære menneskerne at kende. Og han blev ikke skuffet. Han blev i begyndelsen overrasket over hvor hurtigt han fik venner og over hvor mange, der var nysgerrige efter at lære ham at kende. Mens Sandor Perjesi boede i en flygtningelejr i Nordsjælland var han tilknyttet en dansk familie, som sørgede for at han kom ud og som inviterede ham hjem til jul. I samarbejde med den nyoprettede organisation Dansk Flygtningehjælp fandt Sandor allerede efter halvanden måned i Danmark en læreplads og inden længe følte han sig som del af det danske samfund. Sandor peger selv på sin unge alder ved ankomsten, som en af forklaringerne på den smertefri integration. Nogle af hans ældre bekendte har problemer med den splittelse, som han mener alle flygtninge må føle.”

Carsten Fenger-Grøndahl & Malene Fenger-Grøndahl: Flygtingenes Danmarkshistorie, Aarhus Universitetsforlag 2004

På nettet findes det kapitel, der drejer sig om flygtningene fra Ungarn: **Ungarerne – heltene fra den kolde krig**

http://www.unipress.dk/docs/managed/9788779341470/9788779341470_e_xcerpt.pdf (27 sider)

Ungarsk hjemmeside om mindehøjtidelighederne i forbindelse med 50-året, okt. 2006. en nærlæsning vil sikkert afsløre statuer og andet, vi kan se til marts.

http://www.merlin.hu/19562006/default_eng.htm

BBC

Baggrundsmateriale <http://www.bbc.co.uk/dna/h2g2/A1161280>

Did you demonstrate in 1956? What made you take to the streets? What has life been like since?

Spørgsmål, der er stillet til læsere af <http://news.bbc.co.uk/1/hi/business/6065398.stm>

Bl.a. resultaterne kan læses på hjemmesiden.

Her kan radioudsendelser fra BBC høres <http://www.bbc.co.uk/radio4/history/1956/>

Det historiske institut om 1956 (og tiden før og efter). En offentligt anerkendt organisation, der efterforsker, hvad der skete og som har indsamlet fotos og interviews. Bl.a. en god kronologisk gennemgang med ordliste og personregister. Det meste er oversat til engelsk.

http://www.rev.hu/history_of_56/naviga/index.htm

Interviews – oversat til engelsk: http://server2001.rev.hu/oha/index_eng.html

Kilder til, hvad der skete. Ligger som E-bog her:

<http://www.historicaltextarchive.com/books.php?op=viewbook&bookid=13>

Bogens titel er: The Hungarian Revolt, October 23 - November 4, 1956, by Richard Lettis and William I. Morris, Editors, 1960

Stalin statuen – foto fra 1956-instituttets hjemmeside. Der kan søges på motiv, sted, person og tidspunkt.
<http://server2001.rev.hu/oha/index.html>

Fotos og en video fra amerikansk-ungarsk forening, USA,

<http://www.hungary1956.com/photos.htm>

Det internationale Røde Kors om Ungarn

http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0.nsf/html/section_since_1945?opendocument

Leksikon for det 21. århundrede

- [Ungarnopstanden](#)

- [Nagy, Imre](#)

- [Ungarn](#)

<http://www.intsos.no/?id=2967> (artikel fra det norske 'Gnisten', Internasjonale Sosialister.

<http://www.socialister.dk/avisen/viewarticle.asp?ArticleID=1203> (artikel fra Socialistisk Arbejderavis)

Dalgaard fra TV2 blogger om situationen i Ungarn i dag på baggrund af 1956

<http://blog.tv2.dk/dalgaardtv2/entry19688.html>

På Infomedia findes mange artikler fra efteråret 2006. Deriblandt:

Øjenvidne til en grum historie

Vejle Amts Folkeblad 09 januar 2007

Kronik: Da flygtningene var helte

Politiken 22 oktober 2006, 3 . sektion side 5

Under sin opstand mod Sovjet bad Ungarn forgæves om Vestens hjælp. Men flygtningene blev modtaget med udstrakte arme. I morgen er det 50 år siden.

Kronik: **Ungarn 1956** og SF

Jyllands-Posten 16 november 2006, 1 . sektion side 11

Debat: Historiker, journalist: Baggrund: Da ungarene blev Danmarks broderfolk

Politiken 21 oktober 2006, 3 . sektion side 6

Den 23. oktober 2006 er det 50 år siden, opstanden i Budapest udfordrede den sovjetiske kontrol over Østeuropa. Opstanden blev fulgt intensivt i Danmark og brugt i kampen mod kommunisterne. Konflikten udløste nemlig associationer til besættelsestiden og opfordringer til nationalt sammenhold. For var Danmark næste offer for sovjetisk aggression?